

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024

1. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår 2024
- *Præsentation fra formandskabet*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 2

2. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 4

3. Strategisk dialog om fremtidens europæiske landbrug
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 12

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om ændringer af forordning (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 og (EU) 2019/472 for så vidt angår de mål, der ligger til grund for fastsættelsen af fiskerimuligheder
- *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*
KOM (2023) 771
Side 14

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 23. januar 2024

1. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår 2024

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Det belgiske formandskabs hovedprioriteter på fødevarer-, landbrugs- og fiskeriområdet forventes at være fødevarerforsyningsikkerhed og autonomi samt at forbedre bæredygtigheden af fødevarerproduktion og -forbrug. På planteområdet vil formandskabet søge at opnå generel indstilling på forslaget om nye genomteknikker i forhold til planter samt på forslaget om bæredygtig anvendelse af pesticider. I forhold til dyresundhed og dyrevelfærd ventes formandskabet at prioritere Kommissionens forslag om hunde og katte. Konsekvenserne af Ruslands invasion af Ukraine forventes fortsat at dominere på landbrugsområdet. Formandskabet vil desuden tage initiativ til en række drøftelser om fremtidens landbrug i EU. På fiskeriområdet vil formandskabet behandle forslag om justering af de flerårige planer for de forskellige farvande, samt fastsætte de fiskerimuligheder, der skal fastsættes i løbet af året. Regeringen vil tage formandskabets prioriteter til efterretning. Formandskabets arbejdsprogram er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024 med henblik på en præsentation.

Baggrund

Belgien overtog den 1. januar 2024 formandskabet for Rådet. Belgien indgår i trio-formandskab med Spanien (andet halvår 2023) og Ungarn (andet halvår 2024).

Formandskabets arbejdsprogram er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024 med henblik på en præsentation fra formandskabet.

Formål og indhold

Det belgiske formandskabs overordnede hovedprioriteter er 1) forsvar af retsstatsprincippet, demokrati og sammenhold, 2) styrkelse af konkurrenceevnen, 3) fremme grøn og retfærdig omstilling og 4) styrke den sociale og sundhedsmæssige dagsorden, 5) beskyttelse af mennesker og grænser og 6) fremme et globalt Europa.

Det belgiske formandskab vil skulle tage højde for valget til Europa-Parlamentet i juni 2024. Forhandlinger med Europa-Parlamentet skal i praksis afsluttes i midten af februar 2024. I lyset af den nuværende situation ventes det belgiske formandskabs hovedprioriteter på fødevarer-, landbrugs- og fiskeriområdet at være fødevarerforsyningsikkerhed og autonomi samt at forbedre bæredygtigheden af fødevarerproduktion og -forbrug. Derudover vil formandskabet have særligt fokus på dyresundhed og dyrevelfærd samt modstandsdygtige skove.

På planteområdet ventes forslaget om nye genomteknikker i forhold til planter fortsat at være topprioritet. Det belgiske formandskab har ambitioner om at opnå generel indstilling i Rådet, men det er fortsat usikkert, hvorvidt dette er muligt. Det er ligeledes uklart, hvorvidt det vil være tid til at færdiggøre tri-logforhandlinger med Europa-Parlamentet inden valget til Europa-Parlamentet. Formandskabet vil desuden fortsætte arbejdet med forslaget om bæredygtig anvendelse af pesticider på trods af Europa-Parlamentets afvisning af forslaget. Forhandlingerne om revision af lovgivningen for frø og planteformeringsmateriale vil ligeledes blive prioriteret.

I forhold til dyresundhed og dyrevelfærd vil det belgiske formandskab fokusere på Kommissionens forslag om hunde og katte. Formandskabet lægger op til generel indstilling på forslaget på rådsmøde (landbrug og fiskeri) i juni 2024. Kommissionens forslag om transport af dyr vil ligeledes skulle drøftes. På fødevarerområdet forventes forslaget om revidering af direktiver om honning, frugtsaft, marmelade og konserveret mælk, de såkaldte morgenmadsdirektiver, at blive afsluttet. Derudover forventer formandskabet, at Kommissionen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i marts 2024 vil præsentere et forslag om EU's skoleordninger.

På landbrugsområdet forventes konsekvenserne af Ruslands invasion af Ukraine fortsat at dominere. EU's handelsliberalisering over for ukrainske landbrugsvarer forventes blandt andet at skulle genforhandles inden dens udløb den 5. juni 2024. Formandskabet vil desuden tage initiativ til en række drøftelser om fremtidens landbrug i EU, som blandt andet skal føde ind i Kommissionens strategiske dialog om samme emne. Der planlægges afholdt konferencer i Belgien og drøftelser i regi af rådsmøder (landbrug og fiskeri), som også vil komme ind på de udfordringer, som den næste reform af den fælles landbrugspolitik skal medvirke til at løse.

På fiskeriområdet vil formandskabet have fokus på opfølgning på de fastsatte fiskerimuligheder samt det fremtidige fiskerisamarbejde med tredjelande. I starten af året vil formandskabet behandle forslag om justering af de flerårige planer for de forskellige farvande. Kommissionen forventes endvidere at præsentere retningslinjerne for fiskerimulighederne for 2025 i juni 2024. Derudover forventes formandskabet også at behandle forslag om de fiskerimuligheder, der skal fastsættes i løbet af året. Desuden planlægges der rådskonklusioner om akvakultur. Der forventes endvidere drøftelser på rådsmøder (landbrug og fiskeri) om fremtidens fælles fiskeripolitik.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om formandskabets program.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Præsentationen af formandskabets program har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser. Regeringen vil tage konkret stilling til de enkelte forslags konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg, § 2-udvalget (landbrug), § 5-udvalget (fiskeri) og Den Nationale Komité for Landbrugsdyr.

Danmarks Fiskeriforening PO og Danmarks Pelagiske Producentorganisation mener, at især sagerne om at opdatere de flerårige planer samt implementering af diverse NEAFC-foranstaltninger bør prioriteres forud for valg til Europa-Parlamentet. Hvad angår de flerårige planer, er det vigtigt, at få vedtaget Kommissionens forslag om at få slettet artikel 4, stk. 6 i de flerårige forvaltningsplaner for Østersøen, Nordsøen og de vestlige farvande (5 pct.-reglen). Som flere medlemslande har påpeget, og som Kommissionen har erklæret sig enig i, er artikel 4, stk. 6 uheldigt formuleret, da den i nogle tilfælde kan være uforenlig med de øvrige bestemmelser den flerårige plan. Artiklen var bl.a. medvirkende til, at man fra Kommissionens side foreslog, at sild i den centrale del af Nordsøen alene kunne fanges som bifangst i 2024.

Ligeledes mangler forslaget om implementering af diverse NEAFC-foranstaltninger i EU-lovgivningen at blive vedtaget. Selvom forslaget i udgangspunktet er ukompliceret og alene drejer sig om implementering af allerede vedtagne foranstaltninger i den Nordøstatlantiske Fiskerikommission, rejser forslaget alligevel spørgsmålet om level-playing field på tværs af havområder. NEAFCs konventionsområde dækker store dele af det nordøstlige Atlanterhav, hvorfor dele af dansk fiskeri påvirkes af de beslutninger, der vedtages i NEAFC-regi. Som eksempel kan nævnes, at NEAFC tillader sortering ombord for de arter, der reguleres af NEAFC, såfremt fartøjerne er udstyret med CCTV. Den regel gælder derimod ikke i Østersøen, som ligger uden for NEAFC's konventionsområder. Fra dansk side, bør man derfor arbejde for, at man samtidig med, at man implementer NEAFCs foranstaltninger i EU-Lovgivningen, også arbejder for at tilrette og justere reglerne for andre farvandsområder, så der gælder ens regler for alle farvandsområder.

Danmarks Fiskeriforening PO og Danmarks Pelagiske Producentorganisation finder det overraskende, at det belgiske formandskab begynder de indledende drøftelser om fremtidens fælles fiskeripolitik allerede nu, al den stund, at der både skal vælges ny Kommission og Europa-Parlament i løbet af 2024. Selvom det er et meget relevant tema, som både Kommissionen har påpeget i sin rapport fra februar 2023 og Europa-Parlamentet i sin rapport fra oktober 2023, ville det være mere relevant at udskyde drøftelser til et tidspunkt, hvor den ny Kommission og det nye Europa-Parlament er på plads.

Endelig hilses det velkomment, at fra man formandskabets side vil rette fokus på drøftelser om det fremtidige samarbejde med tredjelande samt behandle forslag om de fiskerimuligheder, der skal vedtages i første halvår 2024.

Den Danske Dyrlægeforening ser gerne, at der arbejdes videre med at finde mulige løsninger på de problemer veterinærlægemiddelforordningens artikel 106, stk. 1 fortsat giver dyrlæger i praksis hver dag. Det ses ikke holdbart, at problemet blot ses løst ved at producenterne skal opdatere deres produktresuméer. Det er både en meget dyr og langsommelig proces og der er ikke meget interesse for det hos producenterne. Risikoen er i stedet at nogle produkter tages af markedet, hvilket yderligere forringer behandlingsmuligheder.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet vil tage præsentationen af formandskabsprogrammet til efterretning.

Regeringens generelle holdning

Regeringen vil tage formandskabets prioriteter til efterretning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet KOM-dokument foreligger ikke

*Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. september 2023.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet. Generelt vil re-

geringen arbejde for en mere robust handelspolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningssikkerhed. Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen orienterer generelt en gang i kvartalet om status for EU's regionale og bilaterale handelsaftaler og -forhandlinger samt multilaterale forhandlinger på landbrugsområdet.

Sagen er på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Den russiske invasion af Ukraine medfører en række afledte konsekvenser, herunder for landbrugs- og fødevarerområdet. Krigen påvirker de globale forsyninger af centrale fødevarer og foder. Årsagen til dette er, at Ukraine er en stor producent af korn, og at markedet for handelsgødning er afhængig af gas, hvor prisen har været meget ustabil, hvilket har påvirket produktionen. I den seneste prognose fra Det Internationale Kornråd (IGC) af den 16. november 2023 skønnes det, at Ukraines andel i indeværende produktionsår 2023/24 kommer til at udgøre 7 pct. af den globale eksport af hvede og 10 pct. af den globale eksport af majs.

Det globale kornmarked er generelt inde i en stabil periode, hvilket bl.a. skal ses i lyset af en god høst i 2023, og at eksporten fra Ukraine er tilbage på et højt niveau trods Ruslands udtrædelse den 17. juli 2023 af aftalerne med FN, Tyrkiet og Ukraine om udskibning af korn fra tre ukrainske havne ved Sortehavet. EU's initiativ om alternative fragtruger ("solidaritetsbaner") bidrager fortsat til at fastholde eksporten af ukrainske landbrugsprodukter til EU og verdensmarkedet.

Polen, Ungarn, Slovakiet og Bulgarien indførte i april 2023 ensidigt midlertidige importforbud for korn fra Ukraine med henvisning til den negative påvirkning, som store mængder landbrugsprodukter havde på priserne i landenes lokalkæder. Den 28. april 2023 blev en principaftale for transit af landbrugsvarer indgået mellem de fire medlemsstater og Rumænien på den ene side og Kommissionen på den anden side mod ophævelse af importforbuddene. Som en del af aftalen indførte Kommissionen den 2. maj 2023 restriktioner på import af korn fra Ukraine til Polen, Ungarn, Slovakiet, Rumænien og Bulgarien, som udløb den 15. september 2023, hvor Ukraine i stedet forpligtede sig til at indføre et eksportlicenssystem og kontrolregime. Herefter genindførte Polen Ungarn og Slovakiet nationale importforbud mod visse landbrugsprodukter fra Ukraine. Produkterne kan fortsat sendes i transit gennem de tre medlemsstater til det øvrige EU eller til tredjelande uden for EU. Ifølge Kommissionen er eksporten af en række landbrugsvarer fra Ukraine til de berørte EU-medlemsstater imidlertid stort set stoppet, efter Ukraine indførte et eksportlicenssystem og kontrolregime. Kommissionen har opfordret de tre medlemsstater til at ophæve de nationale importforbud og sendte i december 2023 et brev til Polen, Ungarn og Slovakiet med henvisning til en mulig traktatkrænkelssag. Siden starten af november 2023 har flere grænseovergange mellem Ukraine og Polen desuden været blokeret af polske vognmænd, hvilket har skabt nye barrierer for samhandlen med Ukraine.

Rådet vedtog den 25. maj 2023 en etårig forlængelse af forordningen om midlertidige ensidige handelsliberaliserende foranstaltninger for ukrainske varer eksporteret til EU. Formålet er at bidrage til at hjælpe de økonomiske og handelsmæssige udfordringer for ukrainsk økonomi, der er opstået som følge af Ruslands invasion. Forordningen omfatter midlertidig suspension af toldtariffer, toldkvoter samt indgangsprisordningen for frugt og grøntsager. Endvidere indgår suspension af EU's anti-dumping-tiltag og beskyttelsesforanstaltninger over for Ukraine. Forordningen indeholder endvidere en fremskyndet

beskyttelsesforanstaltning, som indebærer, at Kommissionen løbende skal rapportere til medlemsstaterne om konsekvenserne af forordningen for så vidt angår priserne på EU-markedet. Kommissionen har på baggrund af en undersøgelse mulighed for at genindføre de suspenderede toldafgifter ved en gennemførelsesretsakt. Forordningen er trådt i kraft den 6. juni 2023 og finder anvendelse indtil den 5. juni 2024.

Eksport generelt

EU's landbrugseksport for perioden januar-august 2023 beløb sig til 151,7 mia. euro og steg med 3 pct. i forhold til samme periode i 2022. Landbrugsimporten til EU udgjorde 107,4 mia. euro i januar-august 2023 og faldt med 3 pct. sammenlignet med 2022. EU eksporterede i 2022 for ca. 229,2 mia. euro og importerede for ca. 171,4 mia. euro, hvilket gav EU et handelsoverskud på landbrugsområdet på 57,8 mia. euro (ca. 430,6 mia. kr.) i 2022. EU's tre største eksportmarkeder i 2022 var fortsat UK, USA og Kina, som i 2022 udviklede sig med øget eksport til UK og USA på henholdsvis 14,1 pct. og 15,4 pct., mens eksporten til Kina i 2022 faldt med 7,9 pct. I 2022 var EU's tre største importmarkeder Brasilien, UK og Ukraine, hvor importen steg med henholdsvis 48,9 pct., 28,5 pct. og 90,6 pct. Ukraine har i 2022 overtaget pladsen fra USA.

WTO-forhandlingerne

Verdenshandelsorganisationen (WTO) er i høj grad præget af manglende fremdrift i forhandlingssporet på landbrugsområdet, hvilket traditionelt har været og stadig er et af de mest komplicerede områder med meget fastlåste positioner og kun begrænset fleksibilitet hos medlemmerne. I forlængelse heraf er et udfordrende område spørgsmålet om udviklingslandenes handelsvilkår i WTO.

WTO's 13. ministerkonference (MC13) finder sted i Abu Dhabi, De Forenede Arabiske Emirater den 26.-29. februar 2024. Det er i WTO håbet, at optimismen og det positive momentum fra den relativt succesfulde 12. ministerkonference (MC12) i Genève i juni 2022, vil blive videreført og kan være med til at sikre flere resultater. I de aktuelle forhandlinger fokuseres der på at følge op på beslutningerne fra den 12. ministerkonference, herunder vedrørende delaftale om miljøskadelige fiskerisubsidier og fødevarerforsyningssikkerhed. Idet der på den 12. ministerkonference ikke blev opnået bredere resultater i landbrugsforhandlingerne, har der henover efteråret været gjort forsøg på, at landbrug kan komme til at fylde mere på den 13. ministerkonference, men den manglende fremdrift på landbrugsområdet ser ikke ud til at blive brudt. Endvidere forventes udviklingsdagsordenen i stigende grad at dominere på tværs af forhandlinger, inklusiv i forhandlinger på landbrugsområdet.

Bilaterale handelsforhandlinger

EU og New Zealand annoncerede den 30. juni 2022 politisk enighed om en bilateral handelsaftale. Ud over en høj grad af gensidig handelsliberalisering sætter aftalen den hidtil mest ambitiøse standard for bæredygtig udvikling i EU's bilaterale handelsaftaler. Endvidere indgår et kapitel om bæredygtige fødevarer-systemer for første gang i EU's handelsaftaler. Det omfatter bl.a. øget samarbejde om dyrevelfærdsstandarder, initiativer om udfasning af antibiotika i den animalske produktion og samarbejde om reduktion af fødevarer-tab og madspild. Aftalen er efter Europa-Parlamentets godkendelse vedtaget i Rådet og afventer nu ratifikation i New Zealand. Det forventes, at aftalen kan træde i kraft i midten af 2024.

EU og UK indgik den 24. december 2020 en Handels- og Samarbejdsaftale. Selvom aftalen formelt trådte i kraft den 1. maj 2021, er der fortsat udfordringer i forhold til at afbøde negative konsekvenser af Brexit med blandt andet overgangsordninger. EU og UK indgik den 27. februar 2023 en politisk principaftale ("Windsor Framework") om implementering af Nordirlandsprotokollen. Aftalen dækker blandt andet over varehandel, herunder told og sundheds- og plantesundhedsstandarder (SPS), medicin samt moms og afgifter. Udrulning af UK's grænsekontrolmodel er blevet forsinket flere gange, senest i slutningen af august 2023. Grænsekontrollen skal implementeres i tre faser, hvor den første starter den 31.

januar 2024. Efter denne dato kræves sundhedscertifikater for animalske produkter, planter og plante-
produkter, der er kategoriseret med middel risiko. Hidtil har UK stillet krav om eksportcertifikater på
varer, som af UK er kategoriseret som højrisikoprodukter. Dokumentkontrol og fysisk kontrol ved græn-
sen indføres fra den 30. april 2024.

EU og Mercosur-landene (Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay) opnåede den 28. juni 2019 enighed
om handelsdelen af en bredere associeringsaftale. I 2023 mødtes Kommissionen og Mercosur for at
drøfte et tillægsinstrumentet til selve handelsaftalen, der skal understrege bæredygtighedsforpligtel-
serne uden at genforhandle selve aftalen. Særligt skovrydning er i fokus. Forhåbningen er at færdiggøre
aftalen i løbet af 2024.

EU og Mexico blev i starten af 2020 enige om de sidste udeståender i forhandlingerne om en moderni-
sering af den eksisterende frihandelsaftale fra 2000. Med moderniseringen af aftalen sikres yderligere
liberalisering af handelen med varer og tjenesteydelser samt reduktion af ikke-toldmæssige handelshin-
dringer m.m. Aftalen indeholder et ambitiøst bæredygtighedskapitel med stærke og juridisk bindende
forpligtelser ift. miljø- og klimabeskyttelse.

EU og Chile opnåede i december 2022 enighed om en modernisering af handelsdelen af den eksisterende
associeringsaftale mellem parterne. Aftalen forbedrer markedsadgang for handel og investeringer og
indeholder et bæredygtighedskapitel. Aftalen blev undertegnet den 13. december 2023 og afventer Eu-
ropa-Parlamentets godkendelse.

Forhandlingerne med Australien blev igangsat i sommeren 2018, men er aktuelt sat på pause. På trods
af, at parterne nåede langt i forhandlingerne, er der dog fortsat substantielle udeståender, især på land-
brugsdelen.

EU indledte i 2016 forhandlinger med Indonesien om en frihandelsaftale, som potentielt også vil inde-
bære fordele for landbrugssektoren i EU. Fra dansk side arbejdes sammen med ligesindede EU-lande
for, at forhandlingerne bidrager til bæredygtig produktion af råvarer, især palmeolie.

Frihandelsforhandlinger med Thailand, der blev indledt i 2013, blev sat i bero efter militærkuppet i
2014. På EU-ASEAN topmødet i december 2022 fremkom et fælles ønske om at genoptage forhandlin-
gerne. Formelt blev dette annonceret i marts 2023 af Thailands vicepremier- og handelsminister og EU's
handelskommissær.

Forhandlingerne med Indien om en frihandelsaftale blev besluttet genoptaget ved EU-Indien topmødet
i maj 2021. En frihandelsaftale med Indien vil være af stor strategisk, politisk og økonomisk betydning.
Forhandlinger om en frihandelsaftale, investeringsbeskyttelsesaftale samt om en aftale om geografiske
betegnelse (GI'er) vil være parallelle.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres i forbindelse med drøftelsen, men skal i henhold til TEUF artikel
207, stk. 3 og jf. artikel 218 godkende frihandelsaftaler.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til
konkrete forslag.

Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Drøftelsen vil ikke i sig selv berøre beskyttelsesniveauet. Det vurderes, at åbningen af nye markeder og indgåelsen af nye handelsaftaler generelt vil have positive erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske effekter.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer støtter generelt EU's offensive handelspolitik, hvor der er fokus på indgåelse af frihandelsaftaler med strategisk vigtige markeder. Fokus på eksport er – ifølge Landbrug & Fødevarer – afgørende for at sikre vækst og beskæftigelse i Danmark og i Europa.

Landbrug & Fødevarer støtter fortsat både EU's initiativ om alternative fragtruter ifm. korneksport fra Ukraine ind i EU og FN's forsøg på at fortsætte de tidligere aftaler om kornudskibning fra ukrainske havne ved Sortehavet. Derudover støttes også EU's fortsatte forsøg på at sikre transit af landbrugsvarer fra Ukraine ind i EU's østlige medlemsstater og videre til det øvrige EU og tredjelande, da nationale importforbud fra de berørte medlemsstater ikke løser udfordringerne. Det er positivt, at EU parallelt hermed har forlænget den generelle lempelse af handelsforanstaltningerne for import fra Ukraine, herunder forordningen om midlertidig, unilateral handelsliberalisering for ukrainske varer eksporteret til EU. Det er dog fortsat vigtigt, at EU løbende overvåger udviklingen i importen for at sikre en balanceret import, der ikke medfører en pludselig væsentlig stigning i importen, hvilket kan skade og forstyrre EU's indre marked og prissætning. Hvis denne situation opstår, bør Kommissionen gøre brug af forordningens beskyttelsesforanstaltninger, der netop muliggør genindførelse af de suspendede toldafgifter.

Fælles for den danske landbrugs- og fødevarerklunge er et ønske om fokus på, at den indgåede handelsaftale med UK i praksis kommer til at fungere så gnidningsfrit som muligt. Derfor er det positivt, at EU og UK nåede til enighed om en politisk aftale vedr. implementeringen af Nordirlandsprotokollen, og at Storbritannien nu har opdateret planer for deres del af implementeringen, der forventes at løse en række af problemerne med den eksisterende protokol ved at tilgodese både EU's SPS-standarder og UK's handelsmæssige integritet gennem et en risikobaseret tilgang til kontrol af varestømmene. Det er fortsat vigtigt, at den praktiske implementering af aftalerne, herunder den senest udmeldte tidsplan for grænsekontrollen, strømmer de administrative procedurer og dokumentationskrav ved handlen mellem parterne, så im- og eksporten faciliteres maksimalt, og at flaskehalse i samhandlen undgås.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at den igangsatte dialog med USA fastholdes og leder frem til fælles forståelse på handelspolitiske problemstillinger. Det igangsatte arbejde under EU-US Trade & Technology Council bør fungere som et skridt på vejen. Den fortsatte dialog må ske på grundlag af videnskabelige standarder af de forskellige reguleringstilgange i henholdsvis EU og USA. Herunder påpeges fra dansk fjerkræssektors side, at der i forhandlingerne bør tages særligt hensyn til EU's forsigtighedsprincip og følsomme sektorer, hvor EU allerede har givet væsentlige importindrømmelser i WTO.

Landbrug & Fødevarer ser det desuden som vigtigt, at der bliver skabt markedsadgang, f.eks. i form af veterinære certifikater, til lande i Sydamerika, herunder de lande som EU har indgået frihandelsaftaler med (Chile, Peru, Colombia og de centralamerikanske lande). Det er dog vigtigt for de fælleseuropæiske certifikater, at de veterinære certifikater udarbejdes på baggrund af nuværende certifikaterfaringer og bl.a. giver mulighed for at source råvarer på tværs af EU. Landbrug & Fødevarer ser gerne, at der ved en eventuel revidering af aftalen med Peru og Colombia arbejdes for nul-told for fersk/kølet svinekød. For eksempel har USA nul-told til Colombia, hvilket sætter EU i en meget svær konkurrencemæssig situation.

Landbrug & Fødevarer støtter principielt set fri og fair handel med Mercosur, som EU har indgået en politisk aftale med. Eksempelvis har mejerisektoren offensive interesser på markedet og er tilfredse med de kvoter til Mercosur-landenes eksportører, der er givet på ost, smør og mælkepulver. Omvendt har okse- og fjerkræsektorerne mere defensive interesser, da der på EU-niveau er betalt en høj pris for aftalen, således at Mercosur får en eksportkvote for oksekød ind i EU på 99.000 tons slagtekropsækvivalens (ca. 76.000 tons produktvægt) og for fjerkræ en kvote på 180.000 tons slagtekropsækvivalens (129.000 tons produktvægt), der samtidig bliver toldfri. Denne tilbudte mængde omfattes desuden ikke af kvotodelingen i forbindelse med Brexit, hvorfor den alene tilfalder EU²⁷. Dette vurderes ikke at være holdbart for stabiliteten på EU's marked for okse- og fjerkrækød eller for den danske eller EU's samlede okse- og fjerkræsektor.

Det er centralt, at en implementering af aftalen med Mercosur sker i overensstemmelse med tidligere anvendte principper for kvotetildeling baseret på licenser og historisk samhandel, således at enkelte store kødeksporterende virksomheder fra Mercosur ikke kan sætte sig på meget væsentlige dele af markedet for import af kød til EU med negative konsekvenser for især SMV'ers mulighed for at agere på markedet. Det er desuden centralt, at Europa-Kommissionen sikrer en lige og fuldstændig implementering af aftalens bestemmelser, og at der i tilfælde af uoverensstemmelser om aftalens implementering i Mercosur følges op hurtigt blandt andet med brug af chief trade enforcement officer-funktionen i Europa-Kommissionen.

Ydermere finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt, at arbejdet med frihandelsforhandlinger i Sydøstasien, både i forhold til ASEAN-blokken som helhed og de bilaterale forhandlinger med Indonesien og Filippinerne, prioriteres, da der her findes et stort yderligere potentiale for blandt andet dansk mejeri-eksport.

I forhold til Australien-frihandelsforhandlinger, der senest er sat i bero, har særligt mejerisektoren offensive interesser, forudsat at indrømmelser fra EU's side afstedkommer indrømmelser fra australsk side. Desuden er det vigtigt at rådføre sig med branchen, hvis der gives væsentlige tilbud.

Landbrug & Fødevarer støtter de igangværende frihandelsforhandlinger med Indonesien. Landet har uafhængigt af forhandlingerne vedtaget en halal-lovgivning, der stiller krav om, at al halal-godkendelse i de lande, som eksporterer varer til Indonesien, skal ske gennem kontorer i eksportørlandene, der etableres i overensstemmelse med indonesiske regler og særskilt godkendes af de indonesiske myndigheder. Derudover skal der vedtages en fælles regeringsaftale mellem det pågældende land og Indonesien. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at en kommende frihandelsaftale inkluderer et kapitel, der netop dækker kravet om en form for aftale om halal, og som derved kan erstatte de individuelle aftaler mellem Indonesien og de enkelte EU-medlemslande.

Desuden støtter Landbrug & Fødevarer generelt EU's forhandlinger med Indien om en frihandelsaftale, og der er interesse i at opnå markedsadgang for en række produkter inden for grise-, mejeri- og fjerkræproduktionen, mens især biprodukter fra oksekødsproduktion bør behandles som en sensitiv produktkategori. Desuden bør en eventuel aftale adressere eksisterende tekniske handelshindringer og sikre anerkendelse af regionaliseringsprincippet inden for visse produktionsgrene i fødevareklyngen.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at øvrige handelsaftaler og -forhandlinger uden om EU – som f.eks. CPTPP, den indgåede USA-Japan-aftale, RCEP, britiske handelsforhandlinger med tredjelande og den bredere IPEF-aftale – lægger pres på EU for at indgå flere bilaterale handelsaftaler. I denne sammenhæng støtter Landbrug & Fødevarer en opsplitning af fremtidige handelsaftaler i en handelsrelateret del og en investeringsrelateret del, således at færdigforhandlede handelsaftaler sikres en hurtigere ratifikation og anvendelse.

DyreværnsOrganisationernes SamarbejdsOrganisation (DOSO) henstiller til, at dyrevelfærd indføjes som et kardinalpunkt i samtlige internationale handelsaftaler således, at EU (de enkelte medlemsstater) har frihed til at fravælge import af animalske produkter, der ikke mindst lever op til EU's egne regler for dyrevelfærd. DOSO mener, at internationale handelsaftaler skal modvirke handel med og i særdeleshed transport af levende dyr til fordel for handel med kroppe og forarbejdede produkter.

Global Aktion, Greenpeace, NOAH, Nyt Europa, Verdens Skove og World Animal Protection har følgende bemærkninger til handelsaftalen mellem EU og Mercosur-handelsblokken. Organisationerne finder det bekymrende, at aftalen er forhandlet så længe at dele af aftalen ikke længere er tidsvarende og derfor vil medføre en lang række negative konsekvenser. Særligt de dele, der skal beskytte klimaet, naturen og oprindelige folk. Organisationerne finder det konkret bekymrende, at man fra dansk side ikke har taget stilling til: En nærmere faglig vurdering af de klimapåvirkninger, som en aftale med Mercosur landene vil indebære, at der ikke er en faglig vurdering af aftalens påvirkning af biodiversiteten, herunder særligt afskovning af Amazonas, at der ikke er en faglig vurdering af hvordan aftalen vil påvirke de indfødte folks rettigheder og at der ikke er en vurdering af dansk landbrugs klimaansvar, med en forudset øget import af soja og ethanol.

Organisationerne har tidligere sendt et brev for at understrege de negative konsekvenser for natur, klima og mennesker, som aftalen vil have. Selvom der nu er en række krav til klima og arbejdstagerrettigheder i aftalen, er disse ikke juridisk bindende, men et tillæg til aftalen. Organisationerne understreger, at handel bør bruges som endnu en løftestang til at sikre klima, biodiversitet og mennesker – ikke det modsatte. Den nye lov om afskovning vil være med til at forhindre, at europæisk import er skyld i afskovning og et vigtigt initiativ mod kraftigt at begrænse EU's globale skovrydningsaftryk samt bryde forbindelsen mellem vores forbrug og produktionsmetoder, der medfører skovrydning. Organisationerne mener dog, at det afhænger af hvordan loven implementeres. Selvom loven er en kæmpe sejr for klimaet og naturen, så mener organisationerne, at Kommissionen bruger loven som argument for, at Mercosur-aftalen kan vedtages. Det er ikke et holdbart argument, da loven i sig selv ikke kan ændre Mercosur-aftalens indledte negative konsekvenser. Herunder muligheden for en stigende import af produkter som oksekød, soja og ethanol. Ligeledes beskytter loven mod afskovning udelukkende skov og ikke andre økosystemer. Brasiliens nye præsident ønsker en politik, der skal være med til at skabe bedre forhold for oprindelige folk og naturen i Brasilien. Organisationerne mener ikke, at Mercosur-aftalen står til at kunne understøtte disse mål, men vil nærmere skabe yderligere incitament for skovrydning samt skævvride magtforholdet mellem EU. Grundlæggende mener organisationerne ikke, at handelsaftalen mellem EU og Mercosur passer ind i den nuværende og grønne kurs fra EU. Derfor opfordrer organisationerne regeringen til ikke at ratificere EU-Mercosur-aftalen i dens nuværende form. En handelsaftale med så negative konsekvenser for klima, natur og mennesker, passer ikke til den tid, vi lever i.

Dyrenes Beskyttelse støtter EU's handelspolitiske ønske om gensidigt, lukrative handelsaftaler på globalt niveau. Det er særligt med den begrundelse, at man undgår et dyrevelfærdsmæssigt "race to the bottom", hvor lav dyrevelfærdsmæssig standard bliver økonomisk og konkurrencemæssigt attraktivt for producenter uden for EU. Dyrenes beskyttelse henstiller til, at EU i samtlige handelsaftaler stiller krav om, at animalske produkter eller produkter, der på anden vis involverer eller har betydning for dyr, underlægges de samme krav til dyrevelfærd, som er gældende for produkter produceret i EU. Dyrenes Beskyttelse henstiller desuden til gennemsigtighed i forhold til dyrevelfærdsmæssige konsekvenser af handelsaftaler mellem EU og tredjelande, herunder indirekte konsekvenser for biodiversiteten i oprindelseslandet. Dyrenes Beskyttelse anerkender konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine og deraf de midlertidige handelsliberaliseringer af ukrainske varer. Dyrenes Beskyttelse opfordrer dog til, at også Ukraine underlægges krav om dyrevelfærd matchende niveauet for EU-lande snarest muligt. Dyrenes Beskyttelse henstiller til, at import og eksport og deraf følgende transport af levende dyr i videst

muligt omfang erstattes af handel med og transport af slagtede dyr og forarbejdede animalske produkter. Dette med henblik på at undgå eller begrænse dyrs potentielle lidelser og ubehag forbundet med lange transporter.

Dansk Korn og Foder (DAKOFO) er generelt tilhænger af en EU-handelspolitik med fokus på indgåelse af frihandelsaftaler. Omkring de meget vanskelige handels- og logistikforhold vedrørende Ukraines eksport af korn- og proteinråvarer har DAKOFO's medlemsvirksomheder og de EU- brancheorganisationer, som DAKOFO er medlemmer af, stærk fokus på at støtte bestræbelserne på at udbygge de alternative transportruter gennem EU som nødvendig erstatning for de helt eller delvis umulige transporter gennem Sortehavet. Det foretrækkes meget stærkt, at EU sikrer løsninger, så der ikke opstår forskellige nationale restriktioner i logistik- og handelsregler i de Central- og Østeuropæiske nabolande til Ukraine. DAKOFO foretrækker således, at EU følger markedsudviklingen tæt – og at eventuelt nødvendige forholdsregler tages på et samlet, fælles EU-grundlag.

I forhold til drøftelser om tillægsinstrumentet til selve handelsaftalen, hvor bæredygtighedselementerne bl.a. skovrydning er understreget, ønsker DAKOFO at fremhæve betydningen af, at der i lyset af EU's nye EUDR lovgivning indgås aftaler med Mercosur-landene, der kan skabe grundlag for et konstruktivt samarbejde om opfyldelse af intentionerne i den nye EU-lovgivning. En tæt dialog med de sydamerikanske eksportører og myndighederne i landene vil på en række områder være ret afgørende for bidrag til positive resultater i tilknytning til EUDR-målene.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred enighed i Rådet om vigtigheden af en ambitiøs EU-frihandelsdagsorden, ikke mindst som led i genopretning efter COVID-19. En del medlemsstater har samtidig fokus på de mulige negative konsekvenser for sensitive europæiske sektorer som følge af en øget global samhandel med fødevarer. For så vidt angår WTO er der fuld opbakning fra medlemsstaterne til Kommissionens aktive indsats for at fremme og reformere det multilaterale handelssystem.

Regeringens generelle holdning

Generelt vil regeringen arbejde for en mere robust handelspolitik, der skaber vækst og velstand, men samtidig understøtter europæisk forsyningssikkerhed og sikrer EU's rolle i morgendagens teknologier – uden at EU lukker sig om sig selv.

I forhold til handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet vil man fra regeringens side tage Kommissionens orientering til efterretning, idet omfattende, ambitiøse og bæredygtige handelsaftaler generelt, herunder på landbrugsområdet, er i Danmarks interesse som et vigtigt skridt på vejen til at opnå forbedret adgang til en række store markeder med deraf følgende forøgede eksportmuligheder og vækst i Danmark. Endvidere kommer handelsliberalisering generelt, herunder på landbrugsområdet, danske forbrugere til gode i form af lavere priser og større udvalg af varer og tjenesteydelser. Regeringen bakker stærkt op om det multilaterale handelssystem med WTO i centrum.

Regeringen arbejder endvidere for stabile, sikre og bæredygtige globale fødevarerforsyningskæder for at modgå konsekvenserne af den russiske invasion af Ukraine. Regeringen støtter endvidere indsatsen for at sikre alternative fragtruter for eksport af korn fra Ukraine til verdensmarkedet.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 15. september 2023 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. september 2023, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 7. september 2023.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. **Strategisk dialog om fremtidens europæiske landbrug KOM-dokument foreligger ikke**

Nyt notat.

Resumé

Den nuværende fælles landbrugspolitik 2023-27 udløber med udgangen af 2027, og der indledes nu drøftelser om fremtidens europæiske landbrug. Kommissionen har annonceret, at den vil iværksætte en ”strategisk dialog om fremtidens europæiske landbrug” med inddragelse af en bred kreds af aktører. Regeringen finder det væsentligt, at den fremtidige fælles landbrugspolitik har fokus på den grønne omstilling, og at den gøres enklere og mere markedsorienteret. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den nuværende fælles landbrugspolitik 2023-27 udløber med udgangen af 2027, og der indledes nu drøftelser om fremtidens europæiske landbrug og den fælles landbrugspolitik efter 2027. Kommissionen har annonceret, at den i begyndelsen af 2024 vil igangsætte en ”strategisk dialog om fremtidens europæiske landbrug”.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionen har ved flere lejligheder understreget den vigtige rolle, som landbrugerne i EU spiller og skal spille både i relation til produktion af fødevarer, liv i landdistrikterne, bidrag til klimamålsætninger og beskyttelse af miljøet. Landbruget og landbrugerne i EU står dog over for en række udfordringer som bl.a. følgerne af krigen i Ukraine samt klimaforandringer med tilhørende tørke, skovbrande og oversvømmelser, der alle har konsekvenser for landbrugernes produktion og indkomst.

For at understøtte og udvikle fremtidens landbrug opfordrer Kommissionen til mere dialog og mindre polarisering på tværs af emner som f.eks. pesticider og gødning. Kommissionen har derfor annonceret, at den vil iværksætte en strategisk dialog om fremtidens europæiske landbrug. Dialogen skal omfatte en bred kreds af aktører (landbrugere, landbrugsorganisationer, fødevarereproducenter, grønne organisationer, videnskabsfolk, forbrugere, dyrevelfærdsorganisationer m.m.), der kan bidrage til udviklingen af fremtidens landbrug i EU.

Kommissionen har oplyst, at initiativet vil blive igangsat i begyndelsen af 2024. Det forventes, at Kommissionen på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024 vil informere om den forventede proces. Det belgiske formandskab har endvidere planlagt aktiviteter i første halvår af 2024, der kan understøtte initiativet. Der forventes således afholdt konferencer om fremtidens landbrug og drøftelser om fremtiden for den fælles landbrugspolitik på rådsmøder (landbrug og fiskeri) under det belgiske formandskab.

Kommissionens erfaringer fra dialogen forventes bl.a. at blive anvendt i forbindelse med fastlæggelse af fokusområder og forslag til lovgivningsmæssige rammer for den fælles landbrugspolitik efter 2027.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Der er ikke redegjort for gældende dansk ret i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Der er ikke redegjort for konsekvenser i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag. Der er således ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser af punktet, ligesom beskyttelsesniveauet ikke påvirkes.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer noterer med stor tilfredshed, at Kommissionen nu lægger op til strategisk dialog med landbrugs- og fødevarerhvervet. De store udfordringer, som EU står overfor, kræver et tæt samarbejde med erhvervet. Målet skal blandt andet være en sikring af den europæiske fødevarerforsynings-sikkerhed; opretholdelse af en markedsorienteret og konkurrencedygtig sektor; fastholdelse af produktion og beskæftigelse i landdistrikterne; en meget mere klimaeffektiv landbrugs- og fødevarerproduktion; samt at bidrage til sikring af biodiversiteten i landbrugslandet. Et sådant samarbejde ser Landbrug & Fødevarer frem til at kunne bidrage til både selv og gennem bl.a. de europæiske landmænds- og landbrugsandelsselskabers organisationer (COPA/COGECA).

Økologisk Landsforening mener, det er vigtigt, at der tages en strategisk dialog om fremtidens europæiske landbrug. EU's landbrugsstøtte har fremmet en stærk effektivisering inklusiv specialisering, der har løftet levegrundlaget i landbruget. Støtten har imidlertid også underlagt landbruget en meget stor administrationsbyrde og kapitaliseret sig i jordpriserne, og landbruget har indtaget en form, der har store påvirkninger af det omgivende miljø, ligesom det stærke fokus på udbytter og ydelser pr. input kompromitterer dyrevelfærden.

Landbruget har i dag en karakter, hvor det i højere grad bør drives under samme betingelser som anden industri, dvs. uden direkte støtte til produktion. Produktionen bør foregå på markedsvilkår. Det forudsætter imidlertid, at eksternaliteter, som ikke handles også behæftes med en pris. Dvs. klimaudledninger og påvirkning af det omgivende miljø i vand og til lands skal have en pris, så det økonomiske optimum også tager højde for alle naturressourcer, som påvirkes af landbruget, ligesom mål om reduktion af forbruget af pesticider og antibiotika skal afspejles. En justeret orientering af EU's landbrugsstøtte og tilpasset indretning kan imødekomme grundlaget for en markedsbaseret omstilling og fremtid på markedsvilkår.

Økologisk Landsforening har udformet et oplæg til indretning af EU's landbrugsstøtte, så den målrettes de nationale byrdeforpligtelser jf. EU lovgivning og national lovgivning. Det gælder Vandrammedirektivet, Nitratdirektivet, EU's "Fit for 55" klimalovgivning, Naturgenopretningsforordningen, Forordning om bæredygtig anvendelse af pesticider inkl. mål om halvering af pesticidforbruget og mål om halvering af antibiotikaforbruget. Økologisk Landsforenings model er et forslag til, hvordan EU's landbrugsstøtte

kan indrettes, så den får karakter af en helhedsorienteret klimaafgift, der tager bestik af alle de forhold, som påvirkes af landbruget. Det vil være afgørende for dansk landbrug, at der findes en udformning af den klimaafgift, der er på vej i Danmark, som også kan finde udbredelse til de øvrige medlemsstater i EU. For god ordens skyld, skal det understreges, at Økologisk Landsforenings forslag ikke indeholder en særbehandling af økologien. Økologisk Landsforenings oplæg har fokus på alle de forhold, som i dag er reguleret af EU-regler, eller hvor der under EU's Grønne Pagt er fremsat forslag om fælles EU regler.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt opbakning i Rådet til Kommissionens strategiske dialog om fremtidens landbrug i EU.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens initiativ med en struktureret dialog velkommen og ser frem til en drøftelse af fremtidens europæiske landbrug. Regeringen finder det væsentligt, at den fremtidige fælles landbrugspolitik har fokus på den grønne omstilling, og at den gøres enklere og mere markedsorienteret. Regeringen finder det vigtigt, at drøftelserne af den fælles landbrugspolitik efter 2027 ikke foregriber forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om ændringer af forordning (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 og (EU) 2019/472 for så vidt angår de mål, der ligger til grund for fastsættelsen af fiskerimuligheder KOM (2023) 771

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til tilpasning af reglerne for fastsættelse af fiskerimuligheder i de flerårige planer for Østersøen, Nordsøen og de vestlige farvande. Forslaget lægger op til at fjerne en bestemmelse i de tre planer, der foreskriver, at fiskerimuligheder skal fastsættes med mindre end 5 pct. sandsynlighed for, at en bestands gydebiomasse falder under grænsereferencpunktet (B_{lim}). Kommissionen fremfører, at reglen kan være uforenelig med de øvrige regler i de flerårige planer. Forslagets overordnede målsætning er at sikre intern sammenhæng i reglerne på tværs af de flerårige planer. Da de flerårige planers overordnede mål er forvaltning af bestandene i henhold til maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), og planerne fortsat indeholder regler, som skal sikre, at bestandene forvaltes på eller genoprettes til maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), vurderes beskyttelsesniveauets påvirkning i Danmark og EU samlet set at være uændret. Regeringen støtter Kommissionens forslag, og regeringen støtter målsætningen om at sikre en intern sammenhæng i reglerne på tværs af de flerårige planer. Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 771 af den 6. december 2023 fremsendt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændringer af forordning (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 og (EU) 2019/472 for så vidt angår de mål, der ligger til grund for fastsættelsen af fiskerimuligheder. Forslaget er oversendt til Rådet den 7. december 2023 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Formål og indhold

De flerårige planer er et af de vigtigste instrumenter til at opfylde den fælles fiskeripolitikks målsætninger.

I overensstemmelse med de principper og mål og det indhold, der er fastsat i grundforordningen 1380/2013 for EU's fælles fiskeripolitik er der i de flerårige planer fastsat mål og foranstaltninger for den langsigtede forvaltning af visse bestande og fiskerier på havområdeniveau, herunder beskyttelsesforanstaltninger og afhjælpende foranstaltninger, hvis det er nødvendigt.

Forslagets formål er at fjerne artikel 4, stk. 6, i de flerårige planer for henholdsvis Østersøen (forordning 2016/1139) og Nordsøen (forordning 2018/973) samt den tilsvarende artikel. 4, stk. 7, i den flerårige plan for de vestlige farvande (forordning 2019/472). Bestemmelsen foreskriver, at *"Fiskerimulighederne fastsættes under alle omstændigheder på en sådan måde, at der er mindre end 5 pct. sandsynlighed for, at en bestands gydebiomasse falder til et punkt under B_{lim}^1 "*. (Heraf "5 pct.-reglen").

Ifølge Kommissionen vil en fjernelse af 5 pct.-reglen korrigere en eksisterende uoverensstemmelse i fastsættelsen af fiskerimuligheder. Uoverensstemmelsen består i, at anvendelsen af 5 pct.-reglen under visse omstændigheder kan føre til en situation, der er uforenelig med de øvrige regler i den flerårige plan, som giver en bredere vifte af foranstaltninger for at bringe en bestand på bæredygtigt niveau, f.eks. i form af supplerende tekniske foranstaltninger m.v., samt medføre alvorlige socioøkonomiske konsekvenser.

Kommissionens fortolkning af 5 pct.-reglens ordlyd, *"under alle omstændigheder"*, indebærer, at bestemmelsen får præcedens over andre bestemmelser i planerne i forbindelse med fastsættelsen af fiskerimuligheder. 5 pct.-reglen kan således betyde, at der ikke kan fastsættes fiskerimuligheder, og at det målrettede fiskeri må indstilles, hvis sandsynligheden for, at en bestand falder under grænseværdien B_{lim} , er større end 5 pct. Dertil skal nævnes, at bestemmelserne om beskyttelsesforanstaltninger i de flerårige planer kan kræve, at der vedtages afhjælpende foranstaltninger for at bringe bestanden over $B_{trigger}^2$ på grundlag af en individuel vurdering af, om det er hensigtsmæssigt at træffe en sådan foranstaltning. Desuden henvises der i de flerårige planer til muligheden for – og ikke forpligtelsen til – at indstille det målrettede fiskeri – forudsat, at en sådan foranstaltning anses for hensigtsmæssig ifølge de kriterier der er fastsat i de flerårige planer.

Som eksempel kan det anføres, at Kommissionen på grundlag af nævnte bestemmelse foreslog, at central sild i Østersøen i 2024 alene kunne fanges som bifangst. Begrundelsen var, at selv ved en nulfangst ville der ifølge Det Internationale Havundersøgelsesråd være en 22 pct. sandsynlighed for, at bestanden var under B_{lim} i 2025. Rådet besluttede – med anvendelse af andre bestemmelser om beskyttelsesforanstaltninger i Østersøplanen – en betydelig reduktion af kvoten i kombination med supplerende beskyttelsesforanstaltninger i form af lukkeperioder som alternativ til fuldstændig lukning for det direkte fiskeri.

¹ B_{lim} : Grænseværdi for en bestands gydebiomasse – en nedre værdi. Inden for den biologiske rådgivning findes der grænseværdier, der betyder, at der skal tages særlige tiltag for at genopbygge bestanden.

² $B_{trigger}$: Referencepunkt for en bestands gydebiomasse, hvor der kan fiskes på MSY-niveau.

På baggrund af dette finder Kommissionen det hensigtsmæssigt at fjerne 5 pct.-reglen i de flerårige planer. Med det samlede forslag sikres en intern sammenhæng i reglerne på tværs af de flerårige planer, der regulerer Rådets fastsættelse af de årlige fiskerimuligheder.

Formandskabet har fremlagt et kompromisforslag med enkelte ændringsforslag af teknisk karakter.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Fiskeriudvalg, der er ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser i Danmark. Forslaget har ligeledes ingen konsekvenser for EU's budget.

Kommissionens fortolkning af den nuværende bestemmelse indebærer, at Kommissionen i 2023 foreslog reduktioner af fiskerimulighederne for visse bestande for 2024, som var væsentligt større end anbefalingerne fra den videnskabelige rådgivning. En anvendelse af Kommissionens fortolkning ville – også fremover – kunne have negative erhvervsøkonomiske konsekvenser i forhold til berørte bestande. Rådet fulgte dog ikke Kommissionens fortolkning i 2023. En fjernelse af bestemmelsen fjerner fremtidige diskussioner om fortolkningen.

Da de flerårige planers overordnede mål er forvaltning af bestandene i henhold til maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), og planerne fortsat indeholder regler, som skal sikre, at bestandene forvaltes på eller genoprettes til maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), vurderes beskyttelsesniveauets påvirkning i Danmark og EU samlet set at være uændret.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 5-udvalget (fiskeri).

Danmarks Fiskeriforening PO og Danmarks Pelagiske Producentorganisation mener, at det er vigtigt, at få vedtaget Kommissionens forslag om at få slettet artikel 4, stk. 6 i de flerårige forvaltningsplaner for Østersøen, Nordsøen og de vestlige farvande (5 pct.-reglen). Som flere medlemsstater har påpeget, og som Kommissionen har erklæret sig enig i, er artikel 4, stk. 6 uheldigt formuleret, da den i nogle tilfælde kan være uforenlig med de øvrige bestemmelser den flerårige plan. Artiklen var bl.a. medvirkende til, at man fra Kommissionens side foreslog, at sild i den centrale del af Nordsøen alene kunne fanges som bifangst i 2024. Danmarks Fiskeriforening og Danmarks Pelagiske Producentorganisation hæfter sig ved, at Kommissionen selv har kaldt forslaget enkelt og målrettet, hvorfor det er positivt, at forslaget behandles som en hastesag.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) støtter ikke Kommissionens forslag, da det fjerner beskyttelsesniveauet for de udnyttede fiskebestande. DN mener, at forslaget ikke er forenlig med målet i den fælles fiskeripolitik om at sikre genopretning af fiskebestandene. 5 pct.-reglen sikrer, at fisks gydebio-masse ikke falder under de niveauer, hvor der er risiko for, at der kan være reduceret reproduktionsevne. Når bestanden falder under Blim, så er bestanden ikke sund og kan ikke udnyttes på niveauer, der giver

det maksimalt bæredygtige udbytte. 5 pct.-reglen sikrer dermed, at fiskebestandene kan udnyttes på niveauer, som giver MSY og yderlige, at den sikrer en forsigtighedstilgang, som også er forankret i den fælles fiskeripolitik. DN mener, at den mest effektive måde at undgå alvorlige socioøkonomiske konsekvenser er ved at sikre, at fiskebestandene er sunde. Flere undersøgelser har vist, at hvis bestandene genoprettes og fiskes på bæredygtige niveauer, så gavner det fiskerierhvervet på lang sigt. DN understreger, at ICES anbefalingerne om fiskerimuligheder er en øverste maksimal grænse og at kvoterne godt kan fastsættes på et lavere niveau. Desuden påpeger DN, at de anvendte definitioner ikke er i direkte overensstemmelse med definitioner i de flerårige planer. DN finder ikke, at beskyttelsesniveauets påvirkning i Danmark og EU samlet set er uændret.

Marine Ingredients Denmark har altid støttet fastsættelse af fiskemuligheder baseret på den bedste videnskabelige rådgivning. Det er også vigtigt for en bæredygtig forvaltning af fiskebestandene og den økonomiske bæredygtighed i fiskeriindustrierne (både for primærproduktion og forarbejdningsaktiviteter), at beslutningsprocessen for fastsættelse af TAC'er er veldefineret. Det samme gælder for implementeringen af sikkerhedsforanstaltninger og retsmidler til langtidsforvaltning af visse fiskerier i Østersøen, Nordsøen eller andre havområder inden for rammerne af flerårige planer. Som påpeget af Kommissionen i sit forslag, kan anvendelsen af "5 pct.-reglen" (artikel 4, stk. 6) for visse bestande resultere i en situation, der er uforenelig med de øvrige regler i de flerårige planer, der styrer fastsættelsen af fiskemuligheder. På den baggrund støtter Marine Ingredients Denmark fjernelsen af denne bestemmelse i de flerårige planer, hvilket vil korrigere den juridiske ramme for fastsættelsen af fiskerimulighederne og tydeliggøre retningslinjerne for fastsættelse af fiskemuligheder.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt opbakning i Rådet til Kommissionens forslag.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder som et generelt princip, at fiskerimulighederne bør fastsættes på grundlag af videnskabelig rådgivning, målsætningen om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) i henhold til den fælles fiskeripolitik samt forvaltningsplaner og -strategier. Regeringen støtter Kommissionens forslag i forhold til at fjerne en uhensigtsmæssig bestemmelse, og at man dermed også fjerner en uklarhed i planerne mellem de forskellige regler. Regeringen støtter desuden målsætningen om at sikre en intern sammenhæng i reglerne på tværs af de flerårige planer for Østersøen, Nordsøen og de vestlige farvande.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.